

آلبوم همیشه لحظه باران منتشر شد

آلبوم «همیشه لحظه باران...» به آهنگسازی بهنام ابوالقاسم و خوانندگی پوریا اخوای که بر اساس ترانه‌های علیرضا کلیانی ساخته شده است، منتشر شد. این‌ا خبر داده که این آلبوم را علاقمندان می‌توانند در پلت‌فرم‌های موسیقایی بین‌المللی این اثر را بشنوند. تک‌نوازان آلبوم «همیشه لحظه باران...» پدرام فریوسفی (ویلن)، آتنا اشتیاقی (ویلنسل)، شروین مهاجر (کمانچه)، وامیرحسین کیان‌پور (دودوک) هستند.

تصویربرداری «منوبشناس» تمام شد

رستاک حلاج هم به جمع کهنشانی خوانندگان «منوبشناس» پیوست و تصویربرداری این پروژه ملی به پایان رسید. فارس به نقل از روابط عمومی مرکز موسیقی ماو این خبر را منتشر کرده و توضیح داده که بعد از تصویربرداری آخرین صحنه‌ها در موزه موسیقی تهران، مراحل پس از تولید آغاز شده و این موزیک ویدئو روی میز تدوین قرار گرفته است.

یک آهنگساز جوان با قطعه «شهان آسمانی»، تفسیر موسیقایی تازه‌ای از قطعه ماندگار

«کجایید ای شهیدان خدایی؟» ارائه کرده است؛ به ماجرای برداشت آزاد از آثار قدیمی موسیقی ایرانی پرداخته‌ایم

احضار تاریخ موسیقی به عصر حاضر

یک روز از روزهای سال ۱۳۵۸، سالی که موسیقی کلاسیک ایرانی در حال پوست‌اندازی بود و محصول این تغییر در آثار اعضای کانون چاووش دیده می‌شد، هوشنگ کامکار خودش را به بازار رساند، هدایایی را که سر سفره عقد به او و همسرش داده بودند فروخت، پولش را برداشت و خودش را به کوچه مجلسی در خیابان لارستان رساند و از در استودیو بل داخل شد؛ استودیویی که در همان یک سال پس از انقلاب بسیاری از شاهکارهای موسیقی ما را ضبط کرده بود... شاهکارهای گروه عارف و شیدار... آثار حسین علیزاده، محمدرضا لطفی، محمدرضا شجریان، شهرام ناظری و دیگران را. نمی‌دانیم آن روز هوشنگ کامکار می‌دانست قطعه‌ای که ساخته و می‌خواهد به حشمت سنجر، رهبر ارکستر سمفونیک بپسارد تا باهم اجرایش کنند، چنین به صفحات تاریخ موسیقی ما سنجاق خواهد شد یا نه اما امروز این را می‌دانیم که «کجایید ای شهیدان خدایی؟»، بنا به دلایل مختلف یکی از ماندگارترین آثار موسیقایی ماست. یکی از دلایلش به همین حرف‌هایی برمی‌گردد که خود آقای آهنگساز درباره چگونگی شکل‌گیری آن گفته است: «این کار برای دل خودم و به خرج خودم ساختم.» و مگر جز این است که اثر باید از همین جا بچوشت؟ «کجایید ای شهیدان خدایی؟» اثر عجیبی است و هم‌زمان مجهز به دو ویژگی است که همواره در کنار یکدیگر کمیاب بوده‌اند هم به لحاظ ملاحظات هنری، قطعه‌ای پیچیده و لایه‌لایه و به شدت کارشده است و هم بسیار محبوب. کم‌پدای می‌کنید آثاری را که از مناسبت‌های هنری خود کوتاه‌نیاورده و درعین حال محبوب هم شده باشند. حالا پس از چهار دهه از خلق «کجایید ای شهیدان خدایی؟» این اثر دوباره به سر خط خبرهای موسیقی ایرانی رسیده. به‌نود یخچالی تفسیری تازه از این قطعه به دست داده و قطعه «شهان آسمانی» را بر اساس این تفسیر ساخته است. به همین مناسبت می‌خواهیم هر دو اثر را مرور کنیم.

صابر محمدی

ادبیات و هنر

ماجرای چه قرار است؟

دیروز گروه موسیقی رسانه‌های مختلف، خبری را روی خروجی سایت‌های‌شان فرستادند که ما اغلب با دو رویکرد به این دسته از اخبار نگاه می‌کنیم. خبر این بود: قطعه شهان آسمانی با تفسیری جدید از قطعه کجایید ای شهیدان خدایی؟ اثر هوشنگ کامکار و با آهنگسازی بهنود یخچالی و تکنوازی علی جعفری پویان منتشر شد.

قطعه شهان آسمانی بر مبنای شعر کجایید ای شهیدان خدایی؟ سروده مولانا و اثری به همین نام از هوشنگ کامکار به مناسبت روزتولدین شاعر ایرانی منتشرشده است. در این اثر که به تمام شهدای ادوار تاریخ ایران تقدیم خواهد شد، علی جعفری پویان، تکنواز ویولن و ویولاست و تینا جامه‌گرمی، مونیکا لران، یگانه سسینی‌نیا، سهراب برهمندی و نگار نوراد از دیگر عوامل آن هستند.

بیژن کامکار سرود «همت کنیدی ای دوستان» را خوانده بود و شهرام ناظری تصنیف «کاروان شهید» را که به این آخری اتفاقا اخیرا پرداختیم. شهرام ناظری: دو سال بعد، اتفاقا نوبت به همین شهرام ناظری رسید که هم خوشاوند کامکارها بود و هم آرام آرام همکاری‌های متعدّدش را با خواهران و برادران کامکار آغاز می‌کرد. او در اجرایی دیگر این اثر را خواند و به بیشتر شنیده‌شدنش هم کمک کرد. عبدالحسین مختاباد: ۳۳ سال طول کشید تا بعد از شهرام ناظری کسی به این فکر بیفتد که با صدای خواننده‌ای دیگر هم می‌شود «کجایید ای شهیدان خدایی؟» را اجرا کرد. نادر مشایخی که آن سال، رهبر ارکستر موسیقی تهران بود، این اثر را با صدای مختاباد روی صحنه برد.

اوراتوریو یعنی چه؟

«کجایید ای شهیدان خدایی؟» را هوشنگ کامکار با غزلی از مولانا ساخت و یکی دیگر از اعضای شگفت‌انگیز کامکارها یعنی بیژن آن را خواند. اینجا و آنجا شنیده‌ایم که این اثر، اوراتوریو است. اما این اوراتوریو چه ساختاری از موسیقی است؟ عرض شود خدمت شما که اوراتوریو، ساخته موسیقایی عظیمی است که برای اجرای ارکستر، گروه کرو و تکنوازان است. متن اوراتوریو اغلب بر مبنای متون کتاب مقدس است و روایت لازم برای حرکت از صحنه‌ای به صحنه دیگر، به وسیله صداهای گوناگونی تأمین می‌شود که زمینه را برای گروه کر فراهم می‌کنند. با توجه به درونمایه مذهبی آن، اوراتوریو اما مختص به مراسم عبادی نیست و علاوه بر کلیسا در سالن‌های موسیقی نیز اجرا می‌شود. خب حالا با این تعاریف، می‌بینیم که ساخته بالارزش هوشنگ کامکار چرا به عنوان اوراتوریو شناخته می‌شود. علاوه بر این که به لحاظ ساختار برای ارکستر و گروه کر و تکنوازان نوشته شده، درونمایه‌ای دارد که هر چند مشخصاً مذهبی نیست، اما می‌تواند در همان ساحت بازتعریف شود. چنانچه هوشنگ کامکار خود گفته است: «شبی در خانه بودم که دیدم دسته سپه‌نژانی رد می‌شد و این آهنگ را می‌خواند.» این را هم در این ارتباط از خاطر نمی‌بریم که این اثر، یک بار هم در کلیسایی در شهرم اجرا شده است.

رهبران اجرا؛ از ایران تا ایتالیا

حشمت سنجر: هوشنگ کامکار این دقت و وسواس را هم داشت که همواره این آهنگ را دست ارکسترهایی درست و درمان با رهبرانی کاربلد بسپارد. گفتیم که نخستین اجرا با رهبری حشمت سنجر ضبط شد. **احتمالا هوشنگ کامکار:** از ارکستر و رهبر ارکستر دومین اجرا که شهرام ناظری خوانده‌اش بود، اطلاع چندانی در دست نیست، اگر دوباره حشمت سنجر پای کار نبوده باشد، احتمالا خود هوشنگ کامکار ساخته خودش را روی صحنه برده است. **نادر مشایخی:** این بار نادر مشایخی که رهبر ارکستر سمفونیک تهران شده بود، پس از ۳۳ سال دوباره اثر هوشنگ کامکار را با ارکسترش اجرا کرد. **شهداد روحانی و دامیان جورانا:** شهداد روحانی و رهبری دیگر از ایتالیا یعنی دامیان جورانا با ارکستری ایرانی و ایتالیایی اثر را در کلیسایی در رم اجرا کردند تا این بار فرم و درونمایه و جغرافیای اجرا، وحدتی ارگانیک و پیوندی تمام‌عیار را تجربه کند.

۱۳۹۶

اجرای مشترک گروه کر ارکستر سمفونیک تهران به رهبری شهداد روحانی و ارکستر جوانان ایتالیا به رهبری دامیان جورانا، در کلیسای سانتا ماریا اراچلی در شهر رم ایتالیا

۱۳۹۳

اجرای ارکستر موسیقی تهران به رهبری نادر مشایخی با صدای عبدالحسین مختاباد

۱۳۶۰

ضبط و اجرای گروه کامکارها با صدای شهرام ناظری

۱۳۵۸

ضبط و اجرای ارکستر سمفونیک به رهبری حشمت سنجر با صدای بیژن کامکار

درباره «کجایید ای شهیدان خدایی؟»

خواننده‌های اثر: اولین‌های جنگ

بیژن کامکار: در نخستین اجرا و

ضبط «کجایید ای شهیدان خدایی؟»، بیژن کامکار به‌عنوان خواننده حضور داشته است. همان اجرایی که سال ۱۳۵۸ در استودیو بل تهران با ارکستر سمفونیک به رهبری حشمت سنجر ضبط شد.

بیژن کامکار علاوه بر این که یکی از مهم‌ترین نوازنده‌های کانون چاووش و عضو گروه عارف بود و با محمدرضا لطفی، پرویز مشکاتیان، حسین علیزاده و محمدرضا شجریان به عنوان نوازنده دف، تنبک و رباب در حال همکاری بود، برای گروه خانوادگی‌شان هم می‌نواخت و هم می‌خواند. شاید بتوانیم از او به همراه شهرام ناظری، به عنوان اولین خواننده‌هایی یاد کنیم که نخستین آثار را در آغاز جنگ خواندند،